

Examenul național de bacalaureat 2024
Proba E. d)

Logică, argumentare și comunicare

Varianta 8

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

A. Pentru fiecare dintre următorii itemi, scrieți, pe foaia de examen, doar cifra corespunzătoare și notați în dreptul ei doar litera asociată răspunsului corect. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. Dacă termenului *situație* i se adaugă proprietatea *excepțională* atunci:

- a. extensiunea termenului crește în timp ce intensiunea scade
- b. extensiunea termenului scade în timp ce intensiunea crește
- c. extensiunea termenului rămâne neschimbată în timp ce intensiunea crește
- d. extensiunea și intensiunea rămân neschimbate

2. Inferența "Unii juriști sunt economiști, prin urmare unii economiști sunt juriști." este o :

- a. inducție incompletă
- b. deducție mediată
- c. deducție imediată validă
- d. deducție imediată nevalidă

3. Raportul de contrarietate se stabilește între propozițiile categorice:

- a. SaP și SeP
- b. SoP și SiP
- c. SeP și SiP
- d. SaP și SoP

4. Predicatul logic al propoziției "Unele flori sunt plante ofilite." este:

- a. sunt ofilite
- b. sunt plante ofilite
- c. sunt
- d. plante ofilite

5. Regula criteriului unic este o regulă a corectitudinii:

- a. definiției
- b. demonstrației
- c. clasificării
- d. construcției raționamentelor deductive mediate

6. Din punct de vedere intensional, termenul *echipă de fotbal* este:

- a. negativ
- b. compus
- c. distributiv
- d. vag

7. Raționamentul "Unele probleme sociale sunt rezolvate, deci unele probleme sociale nu sunt nerezolvate." este:

- a. conversiune
- b. silogism
- c. deducție mediată
- d. obversiune

8. Propoziția "Unii elevi nu sunt olimpici." este un exemplu de propoziție:

- a. universală afirmativă
- b. particulară negativă
- c. universală negativă
- d. particulară afirmativă

9. O inferență deductivă imediată presupune existența:

- a. unui singur criteriu
- b. mai multor premise
- c. unei singure premise
- d. mai multor concluzii

10. Propoziției categorice "Toate stelele sunt corpuri cerești." îi corespunde formula:

- a. SiP
- b. SoP
- c. SeP
- d. SaP

20 de puncte

B. Se dau termenii A, B, C, D și E astfel încât termenii D și C se află în raport de contrarietate; termenul A este specie a termenului C și în raport de contrarietate cu termenii B, D și E; termenul C e gen a termenilor A și B; termenul E este în raport de încrucișare cu termenul D.

1. Reprezentați, prin metoda diagramelor Euler, pe o diagramă comună, raporturile logice dintre cei cinci termeni. **2 puncte**

2. Stabiliți, pe baza raporturilor existente între termenii A, B, C, D, E, care dintre următoarele propoziții sunt adevărate și care sunt false, scriind, pe foaia de examen, doar litera corespunzătoare fiecărei propoziții date și notând în dreptul ei doar litera A, dacă apreciați că propoziția este adevărată, sau doar litera F, dacă apreciați că propoziția este falsă:

- a) Unii C nu sunt D. c) Unii A nu sunt E. e) Toți B sunt C. g) Unii E sunt A.
b) Niciun A nu este C. d) Unii D sunt E. f) Niciun B nu este D. h) Unii C sunt A.

8 puncte

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Se dau următoarele propoziții:

1. *Toate decorațiunile de Crăciun sunt obiecte care ne reamintesc de vremea copilăriei.*

2. *Unele paltoane sunt articole confecționate din fibre naturale.*

3. *Niciun corp ceresc nu este ignorat de către astronomi.*

4. *Unele lucruri frumoase nu sunt utile.*

A. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, contrara propoziției 1, supraalterna propoziției 2, contradictoria propoziției 3 și subcontrara propoziției 4. **8 puncte**

B. Aplicați explicit operațiile de conversiune și obversiune, pentru a deriva conversa și obversa corecte ale fiecăreia dintre propozițiile 1 și 3, atât în limbaj formal, cât și în limbaj natural. **8 puncte**

C. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, contradictoria obversei supraalternei propoziției 4, respectiv, conversa obversei propoziției 1. **6 puncte**

D. Doi elevi, X și Y, opinează astfel:

X: *Dacă toate lebedele sunt păsări călătoare, atunci toate păsările călătoare sunt lebede.*

Y: *Deoarece toți copiii care primesc cadouri sunt fericiți, putem deduce că niciun copil care primește cadouri nu este nefericit.*

Pornind de la această situație:

- a. scrieți, în limbaj formal, opiniile celor doi elevi; **4 puncte**
b. precizați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentelor formalizate; **2 puncte**
c. explicați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentului elevului X. **2 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Se dau următoarele moduri silogistice: aee-2, iai-4.

a) Scrieți schemele de inferență corespunzătoare modurilor silogistice date. **4 puncte**

b) Construiți, în limbaj natural, un silogism care să corespundă uneia dintre schemele de inferență scrise la subpunctul a). **2 puncte**

c) Verificați explicit, prin metoda diagramelor Venn, validitatea modurilor silogistice date, precizând totodată decizia rezultată din reprezentarea grafică (de exemplu: mod silogistic valid/mod silogistic nevalid). **8 puncte**

B. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, un silogism valid prin care să justificați propoziția "Unele romane cu detectivi sunt lecturi palpitante." **6 puncte**

C. Se dă următorul silogism: *Dacă unele locuri de muncă sunt ușor de obținut, atunci unele locuri de muncă nu sunt dorite de toată lumea, știind și că niciun lucru dorit de toată lumea nu este ușor de obținut.*

Pe baza silogismului dat, pentru fiecare dintre următoarele enunțuri scrieți, pe foaia de examen, doar cifra corespunzătoare și notați în dreptul ei doar litera A, dacă apreciați că enunțul este adevărat, sau doar litera F, dacă apreciați că enunțul este fals:

1. Termenul mediu este nedistribuit în ambele premise.

2. Concluzia silogismului este o propoziție particulară negativă.

3. Termenul minor este ușor de obținut.

4. Termenul major este distribuit în premisa majoră și nedistribuit în concluzie. **4 puncte**

D. Se dă următoarea definiție: *Dreptatea este calitatea unui stat de drept.*

a) Menționați o regulă de corectitudine pe care o încalcă definiția dată. **2 puncte**

b) Precizați o regulă de corectitudine a definirii, alta decât cea menționată la subpunctul a) **2 puncte**

c) Construiți o definiție, având ca definit termenul „dreptate”, care să încalce regula precizată la subpunctul b). **2 puncte**